

CHARTER

~~/A 1307-es sz. különjártat/~~
/az 1037 sz. különjártat/

Dokumentumfilm a Kambozsának
nyújtott magyar gyorssegély
utjáról

Készül: 450 méter terjedelemben
fekete-fehér normál verzióban
a Mafilm Híradó- és Dokumentumfilm
Stúdió produkciójában.

Dramaturg: Gere Mára
Operatőr: Kiss I. György
Vágó: Hollósy Tiborné
Gyártásvezető: Nádasi László
Rep. szakértő: Poós Gábor
Munkatársak: Borsodi Ervin
Drahos Kálmán
Kéri István
Vechter Ernő
Bakos Zsuzsa
Forgatókönyv, és rendező: Bokor László

Standard határidő: 1979. III. 27.

Rip. 11
Eng. sz. M. 009857/1979.

jav. Lendvai
a film főcíme alap-
ján. 1986. XI. 4. -en

Hívás, március eleji éjszaka Ferihegyen. Az üres tranzit-
váróban egyetlen különjárat jelzése villog: Charter-1307.
Kint a betonon hó szállingózik és semmi jele a tavasz közol-
ságának. A pilóták, navigátorok azonban - akik meglepően
nagy létszámban indulnak autóbusszikkal az IL-18-as kúlungép
felé - lovoszik nagykabátjaikat és legkönnyebb vászon
egyenruhájukban indulnak a messzi utra, mert a Charter csak-
ugyan messzi utra indul. Egy szűkszavú hivatalos jelentés
szavaival élve gyógyszer, kötszer, ruha és élelmiszer
segélyszállítmányt visz Kambozsába a Hazafias Népfrent és
a Szolidaritási Bizottság gyorssegélye."

Franciául sablonfelirattal ez a szöveg olvasható azon a
30 ládán is, amelyet nemcsak beraknak az egykori utastérbe,
de gondosan le is kötöznék. A pilóták és navigátorok első
teamja átvizsgálja a térképeket, baljós tekintettel nézik
a meteorológiai előrejelzést, hiszen az ázsiai szubkontinens-
től délkeletre egész Indokina térségében már érezhető hatását
az esős évszak közelsége.

0 óra 5 perckor feldübörögnek a gázturbinák, megperdülnek a
légesavarok, emelkedik a gép, aztán lassan oluszik alattunk
a város, az apró csillogó fények, repülünk bele a fekete
éjszakába. A pihenő szomolyzatok nyugovóra térnek. Az égi
raktár most egy repülő szálloda kőjét sugallja. Tucatnyi
tábori ágyon, mintha csak otthon lenne, alszik a reggel
munkába "ülő" fedélzeti mérnök, navigátor, rádiós és főpilóta.

Kelet felé szállva szinte a felkelő napba repülünk bele. Mire Bagdadba landolunk már a sivatag fölött vöröslük a napkorong. Látjuk az olajkutakat, a messzekigyózó vezetékét és mintha annak meghesszabbedett "cső karjai" közelednének a kifutópálya végén veszteglő gépünkhöz, - ömlik az üzemanyag, tankolják a gépet. Nem kevesebb mint 2 tonna kerozint, azaz nyersolajat fogyaszt egyetlen óra alatt a megrakott IL-18-as. És még egy 6000literes veszélytartály is rejtőzik a csomagtérben, rendkívüli esetekre számítva.

Amíg a gép revíziója és feltöltése folyik kamerákkal körülnézzük a repülőtér környékén. A légikikötő a város közelében van néhány perc alatt ott vagyunk az ősi Mecsetnél, a köré épült zegzugos sikátor-pácokon burnuszok elegáns urak és hölgyek - elsuhanó amerikai kocsik tevékordélyok és kelet minden esodavilága sorakozik néhány perc alatt kameránk előtt.

Repülünk tovább. Homokviharban szállt fel a gép, a Gibli ez a kiszámíthatatlan irányú sivatagi szél dohálja a Chartert. A torony 5 percenként korigálja meteorológiai jelentését a kis olajsejkségek pedig - amelyeknek radarernyőin már több-száz kilométerre előrejelzik egy fénypont gépünk utját - rádióon kérik az átrepülési engedélyek számát. Dubaiban rossz az adminisztráció, nem találják az engedélyt, s miközben a gép 600 kilométeres átlagsebességgel repül a nagy kék országuton, megváltoztatja menetvonalát

és Kuvaiton keresztül hatalmas félkört leírva tér vissza a Bengáli-öbölhöz , hogy végülis Bombayben landoljon. Itt megisméltődik mindaz aminek már Bagdadban tanui voltunk, az adminisztráció , a tankolás a repülési okmányok és térképek ellenőrzése, de van egy elismerő gesztusukya Kambodzsába irányuló szállítmányra is, hiszen emlékezetes, hogy az indiai kormány mélységesen elítéliKéna minden provokációját, ideszámítva a vietnami inváziót is.

A gép tovább indul. Most hosszabb ideig tenger fölé száll, így a személyzet egyik páhenő tagja gyorsan elmagyarázta nekünk - a két civil filmesnek - a mentő-mellény felcsatolásának módját. Megint éjszaka van. Váltás a kormánykeréknél és az ágyakban is. Pirkadatkor egy sugárhajtásu vadászkep huz el mellettünk. Tipusa amerikai, de felségjele thaiföldi. Rádió n információ t k ér kilétünkről, uticélünkről, a szállítmány tartal- áról. A gépparancsnok közli vele, hogy nem kívánjuk megközelíteni Thaiföld légterét, engedélyezett és ellenőr- zött légifolyosón repülünk Saigon felé.

Meglepetésszerű gyorsasággal lesz a szürkületből világos, amikor Saigon azaz Ho-Si Mjnhváros légikikötőjében gépünk leereszkedik. Egy nagy polgári és katonai repülőtér kombiná- ciója ez. Az új modern épület előtt a belföldi járatok IL-14-esei készülnek újjukra, mögöttük végtelen sorban felülről láthatatlan betonfedél alatt az amerikaiaktól zsákmányolt hatalmas géppark vesztegel.

Bagdadhoz és Bombayhoz hasonlóan villámszemleut az egykori dél-vietnami fővárosban. A háborúnak nyoma sincs. Igaz , hogy az északi front messze van, meg az is, hogy a kambodzsai műveletek lezárultak. A város megszokott szürke köznapját éli, élénk a forgalom a kikötői negyedben a szomorú és háborús múlt annyi véres helyszínei rövid archív-betét emlékeztet is erre a Saigonban behajózó japán, francia, angol és amerikai csapatokra, az u.n. büntető expedíciókra, amelyek innon indultak Indokina számos térségébe egy-egy leszámolásra.

Pinom Penh felé száll a gép. Most izgalmas percek következnek, mert az egységes felhőtakaró lehetetlenné teszi a tájékozódást. Ugynevezett háttérirányítással egy ideig még boldogul a navigátor , de aztán nem marad más hátra, mint áttörni a sűrűn gomolygó felhőrétegek és megkeresni radar segítségével , később pedig szabad-szemmel a Mekongot, amely megmutatja majd az utat a fővárosba. Sikerül. A vékony ozüst csík hirtelen kezd szélesedni és már "rajta" repülünk az árterületen a dzsunkákkal, fedrekkal félig dsülliyedt hajókkal telítüzdelte nagyfolyón.

Pinom Penh. Az új kormányzat, a népi hatalom vörös zászlója long az üres irányító tornyon. Néhány katona napszik , szárítja ruháját a kora reggel ellenére is porzselő nap-sütésben.

Rövid protokoll, a Front és a kormány képviselői fogadják a szállítmányt és az azt kísérő hivatalos delegációt. Közben kirakják a gépet a gyógyszereszállítmányteljesítettségébe abba az országba, ahol Pol Poték 3 éves uralma megvonta a lakosságtól minden gyógyszert az orvostársadalom 95 %-át pedig fizikai értelemben is likvidálta.

A tárgyalások helyszíne a Hotel Rohapipa, az egykori Royál, amely nemrégiben egy különös politikai krimi révén került be a világsajtóba. Titokzatos körülmények között itt ülték meg azt az ausztrál újságírót, akik Pol Pot egyetlen nyugati híve volt, de aztán kiábrándult a fasiszta rendszerből. A trópusi hőségben mintha a hűsítő légesavarek irama is lelassulna. Pillanatokra áramszolgáltatás is kihagy. Hiszen ez még majdnem hadműveleti terület. Törékony a béke Kambodzsában. A kísértetváros utcáin járva minden olybá tűnik, mintha egy neutronbomba érte volna Phnom Penht. Házak, lakások érintetlenül üres benzinkutak, elhagyatott gépkocsipark, de élet sehol.

Az elegáns kormányzati Mercedesből katonai dzsippre szállunk át. Dél felé igyekszünk Phnom Penhtől 80 km-re ahol az elmúlt éjszaka a Pol Pot rezsim maradványai egy kommandó vállalkozással akartak nyugtalanságot kelteni , sőt betörni a városba, elfoglalni annak legfőbb stratégiai pontjait. A vállalkozás csufos kudarcokba fulladt, de nyomai

felgyújtott, leégett házak, falvak kópóban a kamera előtárulkozik. Látjuk az üres szövőgyárak, amelynek gépei mellőli riadóztatták a milicistákat, látjuk őket a harc után visszatérni a fővárosba, de nem egyet megölve az úszerdei tájon. A hadsereg egy átmeneti szállása is a tűz martaléka lett. Ezt az épületet használták a kínai tanácsadók a Poi Potot elismert államok diplomatái, akkor is midőn az új rend elől Thaiföld felé menekültek. Nem mintha korunk kiterjedt fegyverkereskedelmében kiemelkedő jelentősége lenne egy géppisztoly gyártmányának, mégis különös, hogy itt java-részt amerikai és kínai fegyvereket láthatott a kamera. Láthatott szétlőve, összehajlítva, sőt egy diplomatatáska rejtett rekeszében is.

A kísértetváros nemsokára benéposult. Almakutató és vízfertőtlenítő egységek járják a hátszűbüköt "előkészítik a teropot" arra, hogy április közepén a TET ünnepe-re az első huszsz ezer lakos elfoglalhassa a parancserőket. Most a folyóparton gyűlnek. A odak számmal jelölt elővárosban a 18-ban /Poi Poték - akár egy náci koncentrációs táborban - emberektől, helységektől megvonták egykori nevüket! / Sok-szron gyűlnek apró cölömökjajkkal, amelyektől a 3 éves kitelepítést túlélték. A hangulat derűs, a gyerekek nevet-gélnek, ők gyorsan felejtnek, nekik talán mára csak mese hogy nemrégiben arra járt a háború. Már egy katonafestő is dolgozik. Az munkát festi meg. A vezetőképitőt, a hajóst

a gyökényszövőt és a naposó diáklányt. Egy város , egy ország álmodozik a holnapról, az élni való életről.

A trópusi éjszakában szinte izzik a betonpálya , vastag visszugar lecsolja , mely nemsokára már az irányfényeket tükrözi vissza. A derengő hajnal első fényeincél száll fel az IL-18-as , repül hazafelé, Európába, Budapestre, hogy másnap új irányba startoljon, vigye a segítséget ezüstös szárnyain, a szolidaritás kézzelfogható üzenetait.